

1

සමස්ත නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, ගෝලීය වෙළඳපොළ තුළ සිදුවන වෙනස්වීම් හේතුවෙන් ඇතිවූ නව අභියෝගවලට මුහුණ දුන් අතර, එය වසරේ පළමු කාර්තුව දක්වා ආර්ථිකයෙහි දැකිය හැකි වූ අඛණ්ඩ ස්ථායීකරණ මාවත කෙරෙහි බාධා ඇති කළේය. 2017 වසරේදී වාර්තා කළ සියයට 3.3 ක සාපේක්ෂ අඩු වර්ධනයෙන් අනතුරුව 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී ආර්ථිකය සියයට 3.6 ක මධ්‍යස්ථ වේගයකින් වර්ධනය විය. මෙම කාලය තුළ පැවති හිතකර කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී කෘෂිකාර්මික කටයුතු අඛණ්ඩව යථා තත්ත්වයට පත් විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ඉදිකිරීම් සහ පහල් හා කැණීම් උප අංශවල දැකිය හැකි වූ මන්දගාමී ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් කාර්මික කටයුතුවල වර්ධනය අඩු විය. මූලික වශයෙන් මූල්‍ය සේවා, නොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සහ අනෙකුත් පෞද්ගලික සේවා කටයුතුවල වර්ධනය හේතුවෙන් සමස්තයක් ලෙස සේවා අංශයේ ක්‍රියාකාරකාමවල වර්ධනයක් දැකිය හැකි විය. මේ අතර, 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී සේවා විද්‍යුත් අනුපාතිකයේ ඉහළ යෑමක් දැකිය හැකි විය. ප්‍රධාන වශයෙන්, ආහාර මිල ගණන් විචලනය වීම සහ දේශීය වෙළඳපොළ තුළ ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් හා අනෙකුත් පාලිත මිල ගණන් ඉහළ නැංවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පාරිභෝගික මිල උද්ධමනයෙහි තාවකාලික ඉහළ යෑමක් ඇතැම් මාසවලදී දැකිය හැකි වුවද, 2018 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පවතී. මේ අතර, පසුගිය කාලය තුළදී අනුගමනය කළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, මුදල් හා ණය ප්‍රසාරණය ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හා මෙහෙයුම් සම්බන්ධයෙන් විවිධාකාරී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින්, 2018 අප්‍රේල් මාසයේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව පහත දැමූ අතර, වෙනස්වන වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්ට ගැලපෙන පරිදි, සුදුසු විවෘත වෙළඳපොළ කටයුතු හරහා අන්තර් බැංකු ඒකමුහුණු මුදල් වෙළඳපොළ අනුපාතය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව තුළ අවශ්‍ය පරිදි සකස් වීමට ඉඩ සලසන ලදී. විදේශ අංශය සැලකීමේදී සංචාරක ඉපැයීම්ද ඇතුළත් සේවා අපනයන ආදායම ඉහළ යෑම සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ මගින් විදේශ ජංගම ගිණුමේ හිඟය යම් දුරකට පියවා ගත හැකි වුවද වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායම ඉහළ යෑමට වඩා වැඩි වේගයකින් ආනයන වියදම වැඩිවීම හේතුවෙන් වෙළඳ හිඟය තවදුරටත් පුළුල් විය. ඉන්ධන, මෝටර් රථ සහ රත්න ආනයන වියදම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වෙළඳ හා ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වීම මධ්‍යයේ, ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන් දැඩි වීම හමුවේ නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථික වෙනත් ආයෝජන ඉවතට ගලා යෑම හා එක්සත් ජනපද ඩොලරය ශක්තිමත් වීම හේතුවෙන් ගෙවුම් ශේෂය ද පීඩනයට ලක් විය. මෙම වර්ධනයන් ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ දැඩි අවප්‍රමාණයකට හේතු වූ අතර, ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් තත්ත්වයන් මගින් විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීමට ඉඩ හරින අතරතුරම විනිමය අනුපාතිකයේ අධික විචලනාවයක් පැවති අවස්ථාවලදී මහ බැංකුව වෙළඳපොළට මැදිහත් විය. මේ අතරතුර, වර්තන ගිණුමේ ශේෂය සුළු අඩුවීමක් පෙන්නුම් කිරීමත්, සමස්ත අයවැය ශේෂය සහ ප්‍රාථමික ශේෂය වර්ධනය වීමත් සමඟ වසරේ මුල් මාස අට තුළදී රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරිත්වයක් දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වුවත්, රාජ්‍ය වියදම්වල යම් අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණ ද, ආදායම් එක්රැස් කිරීම අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා අඩුවීම හේතුවෙන් 2018 වසරේදී පවත්වා ගැනීමට ඉලක්ක කළ අයවැය හිඟය පවත්වා ගැනීම අභියෝගාත්මක වනු ඇත. 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී මූල්‍ය අංශය කැපී පෙනෙන සාර්ව විචක්ෂණ සිද්ධීන් නොමැතිව අඛණ්ඩව වර්ධන ප්‍රවණතාවක් පවත්වා ගත් අතර, අර්බුදයන්ට පත් වී ඇති මුදල් සමාගම් කිහිපයක දීර්ඝ කාලයක් පුරා පැවති ගැටලු නිරාකරණය කිරීමට පියවර ගැනුණි. වෙනස් වූ ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් හමුවේ විදේශ සංචිත සම්බන්ධයෙන් වූ ඉලක්කය ළඟා කර ගත නොහැකි වුවද, රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රාථමික ශේෂය සහ උද්ධමනය ආශ්‍රිතව 2018 වසර පුළුල් මස සඳහා වූ ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන නිරීක්ෂණයක සාර්ථක ලෙස අත්පත් කර ගැනීමත් සමඟ, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජා.මු. අරමුදල) විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ වූ වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. ඛනිජ තෙල් මිල තීරණය කිරීම සඳහා ස්වයංක්‍රීය මිල යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දීම ද ඇතුළුව මෙම වැඩසටහන යටතේ වූ සැලකිය යුතු ව්‍යුහාත්මක මිනුම් දඩු කිහිපයක් ද මෙම කාලය තුළ ක්‍රියාවට නංවන ලදී. ඉදිරියේදී, දේශීය නිෂ්පාදිතය, වෙළඳ සහ සේවා අපනයන මෙන්ම දේශීය සහ විදේශීය ආයෝජන සඳහා පහසුකම් සැලසීමට ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් ආර්ථිකය වේගවත් වර්ධනයක් ක්‍රමිකව අත්කර ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් විට, නාමගිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ අපේක්ෂා කෙරෙන පරිදි අඩු සහ ස්ථාවර උද්ධමනයක් පවත්වා ගැනීම, තරගකාරී විනිමය අනුපාතිකයක් පවත්වා ගැනීම සහ රජය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ප්‍රයත්න අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම තුළින් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමට හැකි වනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරෙයි.

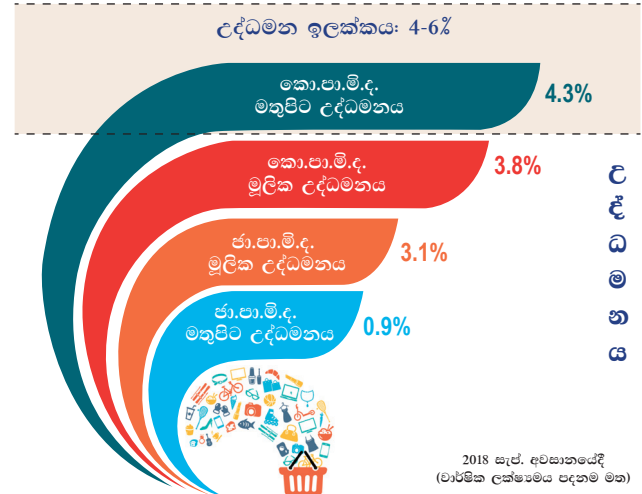
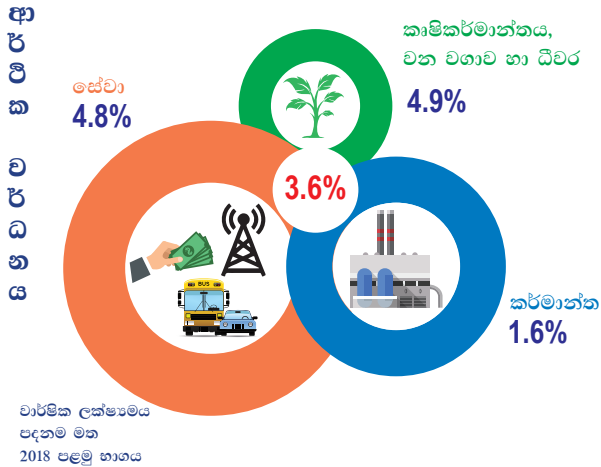
1

1.1 රූප සටහන

2018 වසරේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය සංකීර්ණයක් ලෙස...

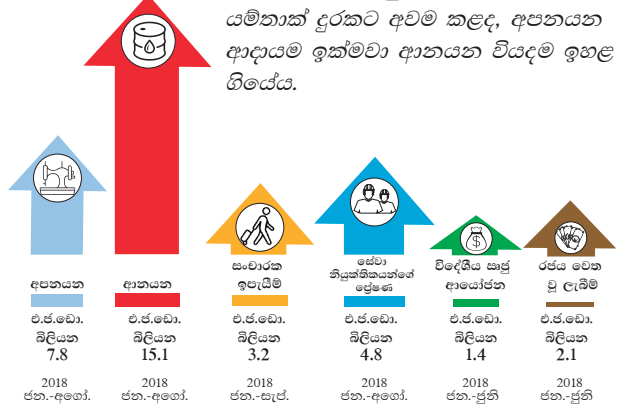
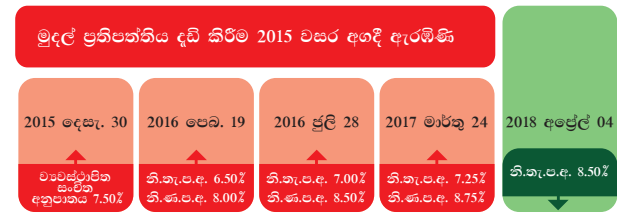
ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශ තුනෙහිම ධනාත්මක වර්ධනයක් සිදු වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ධනය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු අගයක පැවතුණි...

ආහාර මිල ගණන් විචලනය හා පාලිත මිල ගණන් සංශෝධන හමුවේ ඉහළ පහළ යෑම් සිදු වුවද, උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පැවතුණි...

...හිතකර උද්ධමන අපේක්ෂාවන් ද ඇතුළු මෙම තත්ත්වයන්, 2015 වසරේ අග සිට දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමෙන් පසු, 2018 අප්‍රේල් 04 දින නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පහත දැමීමට මහ බැංකුව පෙළඹවීය.

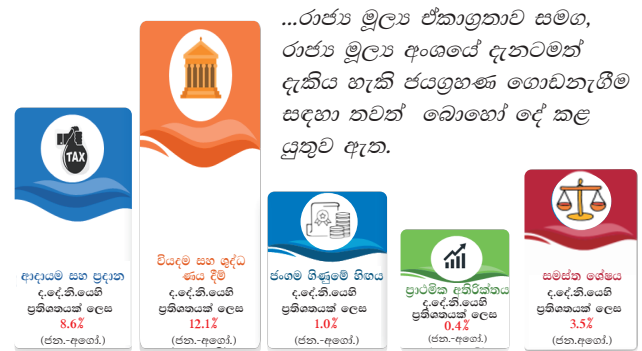
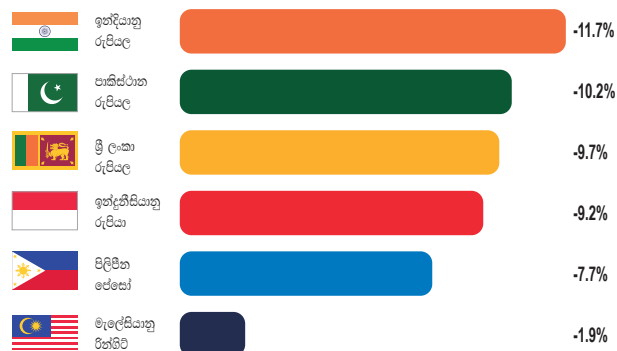
විදේශීය අංශය සැලකීමේදී, සංචාරක ඉපයීම්, සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ, සෘජු විදේශීය ආයෝජන හා රජය වෙත ණය ලැබීම්, ගෙවුම් ශේෂය මත පීඩනය යම්තාක් දුරකට අවම කළද, අපනයන ආදායම ඉක්මවා ආනයන වියදම ඉහළ ගියේය.

ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ විචලනය ඉහළ යෑම, බොරතෙල් මිල ගණන් වැඩි වීම සහ ආනයන වියදම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් රුපියල අවප්‍රමාණය වූ අතර, එය ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් සහිත අනෙකුත් නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් මත ඇති කළ පීඩනයට සමාන විය.

නිෂ්පාදන ආර්ථිකය නංවාලීම සහ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන ඉහළ නැංවීම සඳහා ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙමගින් යළි අවධාරණය කළද, මෙම තත්ත්වය විසඳීම සඳහා රජය හා මහ බැංකුව කෙටි කාලීන පියවර රැසක් ගෙන ඇත...

එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව මුදල් අවප්‍රමාණය වීම (2018 සැප්තැම්බර් අග දක්වා)

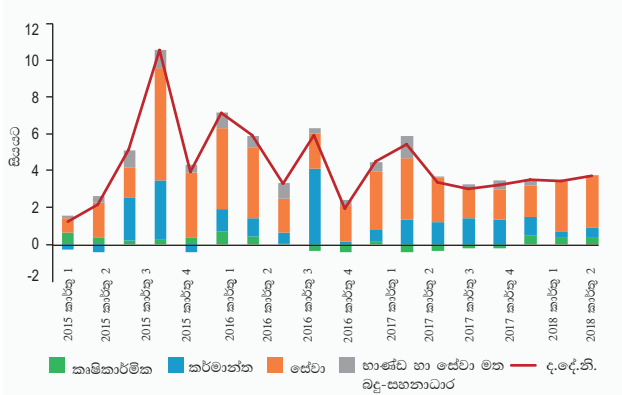
1

ආශීංක වර්ධනයන්

මූර්ත අංශය සහ උද්ධමනය

- ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ නාවකාලික ඇස්තමේන්තුවලට අනුව 2018 වසරේ පළමු භාගයේදී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2017 වසරේ අනුරූප කාලයේදී වාර්තා කළ සියයට 3.2 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව සියයට 3.6 ක මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී වර්ධනයට බාධා ඇති කළ අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වය යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් පිළිබිඹු කරමින් මෙම වසරේ පළමු භාගය තුළදී කෘෂිකර්මාන්තය, වන වගාව හා ධීවර කර්මාන්තය ආශ්‍රිත කටයුතු පෙර වාර්තා කළ පසුබෑමට සාපේක්ෂව සියයට 4.9 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, වී, එළවළු හා ධාන්‍ය වගා කටයුතු මෙම ප්‍රසාරණය සඳහා දායක විය. නිෂ්පාදන කර්මාන්ත අංශයෙහි වාර්තා වූ මධ්‍යස්ථ වර්ධනය මධ්‍යයේ, විශේෂයෙන්ම ඉදිකිරීම් සහ පනල් හා කැණීම් කටයුතු පහළ යෑමත් සමඟ, කර්මාන්ත කටයුතුවල සියයට 1.6 ක මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා විය. මේ අතර, මූල්‍ය සේවාවල සැලකිය යුතු වර්ධනයන් තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සහ වෙනත් පෞද්ගලික සේවා කටයුතුවල පුළුල් වීමත් සමඟ සේවා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සියයට 4.8 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, මෙම කාලය තුළදී රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ කටයුතුවල පහළ යෑමක් වාර්තා විය.
- 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී සියයට 4.3 ක් වූ සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය, 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී සියයට 4.5 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී පිළිවෙළින් සියයට 2.9 ක් හා සියයට 6.8 ක් වූ පුරුෂ හා ස්ත්‍රී සේවා වියුක්ති අනුපාතික, 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී පිළිවෙළින් සියයට 3.0 ක් හා සියයට 7.4 ක් දක්වා වර්ධනය විය. තවද, සලකා බලන ලද කාලපරිච්ඡේදය තුළදී අවුරුදු 15-24 අතර වයස් සීමාවේ තරුණ පරපුර අතර සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය සියයට 22.1 ක් වූ අතර, අ.පො.ස. උසස් පෙළ හෝ ඉන් ඉහළ අධ්‍යාපනයක් සහිත කාන්තාවන් අතර සේවා වියුක්තිය ද සියයට 13.4 ක සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ අගයක පැවතිණි. ආර්ථිකයේ ග්‍රම ඉල්ලුම සපුරාලීමේ දී විසඳුම් සෙවිය යුතුව ඇති ග්‍රම වෙළඳපොළේ පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටලු පිළිබඳව මෙමගින් අවධාරණය කෙරෙයි. මේ අතර, 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී සියයට 54.3 ක් වූ ග්‍රම බලකා

1.2 රූප සටහන
කාර්තුමය මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

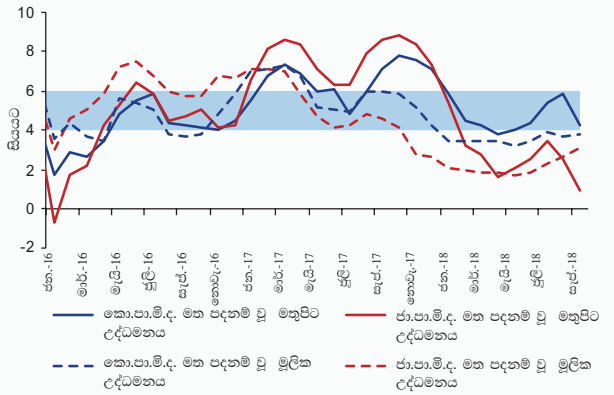
සහභාගිත්ව අනුපාතිකය ද 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී සියයට 51.5 ක් දක්වා පහළ ගියේය. තවද, 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී පිළිවෙළින් සියයට 74.8 ක් හා සියයට 36.7 ක් වූ පුරුෂ හා ස්ත්‍රී ග්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතික 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී පිළිවෙළින් සියයට 73.0 ක් හා සියයට 33.0 ක් දක්වා පහළ ගියේය. රටේ සේවා නියුක්ත ජනගහනය ද 2017 වසරේ පළමු භාගයේදී වාර්තා වූ මිලියන 8.18 සිට 2018 වසරේ පළමු භාගය තුළදී මිලියන 7.97 ක් දක්වා පහළ ගියේය.

- දේශීය ඉන්ධන මිල ගණන් හා අනෙකුත් පරිපාලිත මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් මිල මට්ටමිනි වූ අස්ථායී ඉහළ යෑම් මධ්‍යයේ වුවද, 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) සහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද., 2013=100) පදනම් කරගෙන මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය 2018 වසරේ අප්‍රේල් මාසය වන විට පහළ වැටුණු අතර, එයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ අභිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන්ගෙන් ඇතිවූ බාධා පහව යෑමත් සමඟ සැපයුම් අංශයේ වූ වර්ධනයන් හේතුවෙන් ආහාර මිල ගණන් පහළ යෑමයි. කෙසේ වෙතත්, දේශීය වෙළඳපොළ තුළ ඉන්ධන මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම සහ අස්වනු ලැබෙන කාලය අවසන් වීම හේතුවෙන් දේශීය ආහාර සැපයුම මත ඇති වූ පීඩනය හේතුවෙන් වසරේ ඇතැම් මාසවලදී මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන්ම දේශීය ආහාර සැපයුම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ජා.පා.මි.ද. මගින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේදී සියයට 0.9 ක් දක්වා පහළ ගිය අතර, කො.පා.මි.ද. මගින්

1

1.3 රජය සටහන

මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

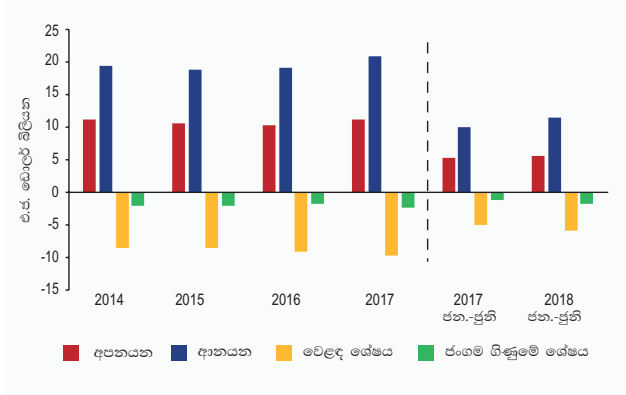
මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේදී සියයට 4.3 ක් දක්වා පහළ ගියේය. මේ අතර, මැනවින් පාලනය කරගත් යටිතැන් ඉල්ලුම් පීඩනය හා උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබිඹු කරමින් වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ මූලික උද්ධමනය සියයට 4 ට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මගින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මනිනු ලබන මූලික උද්ධමනය, 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේදී සියයට 3.1 ක් ලෙස පැවති අතර, කො.පා.මි.ද. මගින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මනිනු ලබන මූලික උද්ධමනය 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේදී සියයට 3.8 ක් ලෙස පැවතුණි.

විදේශීය අංශය

- මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවති විදේශ විනිමය ලැබීම් හමුවේ ආනයන වියදම් හා ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසරේ දෙවන සහ තෙවන කාර්තුවලදී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය මන්දගාමී විය. අපනයන ආදායමේ සිදු වූ වර්ධනය අහිමිවූ යමින් ආනයන වියදම් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය. මීට අමතරව, විදේශීය සෘජු ආයෝජන හා සම්බන්ධ ප්‍රතිආයෝජන ඉපයුම් සහ ලාභාංශ ගෙවීම් ඉහළ යෑම මෙන්ම රජය විසින් ලබා ගත් විදේශ ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය ද පුළුල් විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන් සංචාරක ඉපයීම් නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් සේවා අපනයන මගින් වූ ලැබීම් ඉහළ යෑම සහ ද්විතියික ආදායම් ගිණුමේ අතිරික්තය හේතුවෙන් ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල්වීම

1.4 රජය සටහන

වෙළඳ ශේෂය සහ ජංගම ගිණුමේ ශේෂය

යම්තාක් දුරකට අඩු විය. එසේ වුවත්, 2018 වසරේ පළමු භාගයේ දී ජංගම ගිණුමේ හිඟය, 2017 වසරේ පළමු භාගයේ දී වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,037 ට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,813 දක්වා පුළුල් විය.

- අපනයන ආදායමේ සිදු වූ ඉහළ යෑම අහිමිවීමත් ආනයන වියදම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය. වසරේ පළමු මාස අට තුළදී අපනයන ආදායම පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 7,842 දක්වා සියයට 5.8 කින් ඉහළ ගිය අතර, ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 15,083 දක්වා සියයට 10.9 කින් කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. යුරෝපා සංගමය මගින් ලබා දෙන විශේෂ ප්‍රතිලාභ සහිත වෙළඳ වරණයන් පිළිබඳ පොදු ක්‍රමය (ඒ.එස්.පී. ජ්ලස්) සහනය නැවත ලබා ගැනීම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි හාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම, හිතකර විදේශ වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති හා ආයතනික සහාය ශක්තිමත් වීම සහ මහ බැංකුව විසින් නමාගිලී විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වාගෙන යෑම සලකා බලනු ලබන කාලපරිච්ඡේදයේ දී අපනයන ආදායම වර්ධනය වීම සඳහා හේතු විය. කෘෂිකාර්මික අපනයන ආදායම අඩුවීම හමුවේ අපනයන ආදායමෙහි සිදු වූ මෙම වර්ධනය සඳහා කාර්මික අපනයන ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේය. මේ අතර, ආනයන වියදම් පුළුල් වීම සඳහා ඉන්ධන, රථ වාහන සහ රෙදිපිළි හා රෙදිපිළි උපාංග ආනයන ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මෙම වර්ධනයන්ට අනුව, 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී වෙළඳ හිඟය, 2017 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 6,184 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 7,240 දක්වා පුළුල් විය.

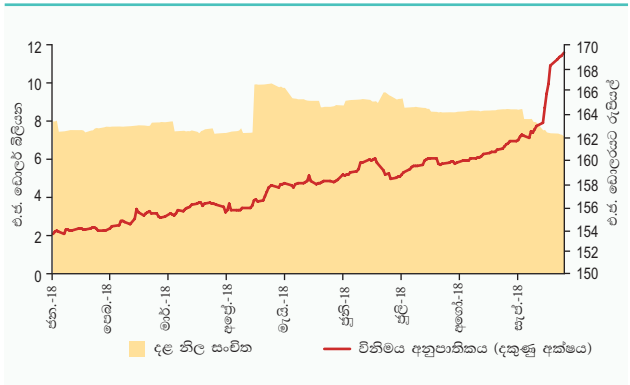

- 2018 වසරේ පළමු භාගයේ දී විදේශ විනිමය ලැබීම් ඉහළ යෑමත් සමඟ මූල්‍ය ගිණුම ශක්තිමත් විය. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතු මගින් වූ ලැබීම්, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි පස්වන වාරිකය මගින් වූ ලැබීම් සහ හම්බන්තොට වරාය වෙනුවෙන් වූ ලැබීම් ඇතුළත් විදේශීය සෘජු ආයෝජන මූල්‍ය ගිණුම ශක්තිමත් වීම සඳහා දායක විය. කෙසේ වුවද, ගෝලීය පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමත් සමඟ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙන් සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළෙහි ද්විතීයික වෙළඳපොළ වෙතින් විදේශීය ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම හේතුවෙන් විශේෂයෙන්ම 2018 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට ගෙවුම් තුලනය මත පීඩනයක් ඇති විය. මෙම ප්‍රවණතා, ඉහළ විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ද සමඟ 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් අවසානය වන විට ගෙවුම් තුලනයෙහි සමස්ත ශේෂය එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 650 ක හිඟයක් වාර්තා කිරීම සඳහා දායක විය.
- 2018 වසරේ අප්‍රේල් මස අවසානයේ දී දළ නිල සංචිත, එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 9.9 ක මෙතෙක් පැවති ඉහළම මට්ටම වෙත ළඟා වූ අතර, ඉන් අනතුරුව අඩු වීමක් වාර්තා කළේය. සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථාවරව පැවති දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් වසරේ මුල් මාස හතර තුළදී මහ බැංකුවට ශුද්ධ වශයෙන් එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 459 ක් අවශෝෂණය කර ගැනීමට හැකි විය. මේ සමඟ, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතු මගින් වූ ලැබීම්, හම්බන්තොට වරාය පවරා දීමෙන් ලද ලැබීම් සහ ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ පස්වන ණය වාරිකය ලැබීම, 2018 වසරේ අප්‍රේල් මස අවසානයේ දී දළ නිල සංචිත එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 9.9 දක්වා ඉහළ නැංවීමට දායක විය. කෙසේ වුවද, ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන්

දැඩිවීම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙතින් ප්‍රාග්ධන ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම නිසා දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ මත සැලකිය යුතු පීඩනයක් ඇති වූ අතර, එබැවින් 2018 වසරේ අප්‍රේල් මස අවසානයේ සිට මහ බැංකුවට දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාවය සැපයීමට සිදු විය. මෙම තත්ත්වය, ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සහ ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය වෙත වූ ගෙවීම් ද සමඟ 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මස අවසානයේදී දළ නිල සංචිත එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 7.2 දක්වා අඩු වීමට හේතු වූ අතර, එම සංචිත ප්‍රමාණය ආනයනික මාස 3.8 කට සමාන විය. මීට අමතරව, 2018 සැප්තැම්බර් මස අවසානය වන විට දළ නිල සංචිතවලින් රටෙහි කෙටිකාලීන ණය සහ වගකීම්වලින් සියයට 54 ක් ආවරණය කළේය. රජය විසින් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1 ක විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම ලබාගැනීමෙන් පසු 2018 ඔක්තෝබර් මාසයේදී දළ නිල සංචිත ඉහළ ගියේය.

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වා ගනු ලැබූ අතර, දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළඳපොළෙහි ඉල්ලුම් හා සැපයුම් තත්ත්වයන්ට අනුකූලව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීමට ඉඩ සලසන ලදී. කෙසේ වුවද, 2018 වසරේ මුල් මාස හතර තුළදී සාපේක්ෂව ස්ථාවර මට්ටමක පැවති විනිමය අනුපාතිකය, ඉන්පසුව දේශීය සහ විදේශීය සාධක හේතුවෙන් ගෙන සැලකිය යුතු මට්ටමේ පීඩනයකට ලක් විය. දේශීය වශයෙන් සැලකීමේදී, වෙළඳ හිඟය පුළුල් වීම මගින් ආනයනකරුවන් වෙතින් විදේශ විනිමය සඳහා පැවති ඉහළ ඉල්ලුම පිළිබිඹු විය. විදේශීය වශයෙන් සැලකීමේදී, සමස්තයක් ලෙස ගෝලීය වෙළඳපොළ තුළ එ.ජ. ඩොලරය ශක්තිමත් වීම සහ විදේශීය ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම මගින් නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් බොහෝමයක මුදල් වර්ග මත පීඩනයක් ඇති විය. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙතින් දේශීය ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම සමඟ මෙම තත්ත්වය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද දැකිය හැකි විය. විනිමය අනුපාතිකය මත සැලකිය යුතු පීඩනයක් පැවතිය ද, වෙළඳපොළ මූලධර්මයන්ට අනුකූලව අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ සලසමින් විනිමය අනුපාතිකය වඩා නම්‍යශීලීව තීරණය වීමට මහ බැංකුව විසින් ඉඩ සලසා දුන් අතර, විනිමය අනුපාතිකයේ අධික විචලනයන් අවම

1.5 රූප සටහන
දළ නිල සංචිත සහ විනිමය අනුපාතිකය

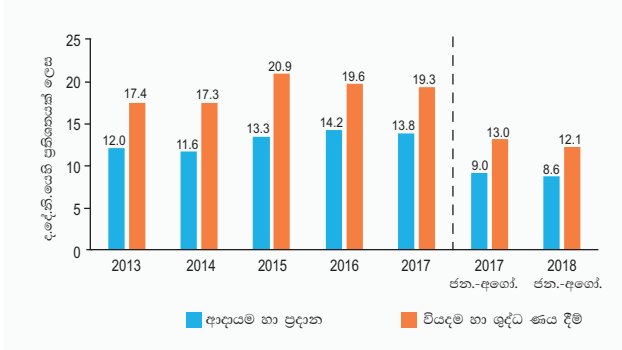
1

කිරීම සඳහා පමණක් මහ බැංකුව වෙළඳපොළ වෙත මැදිහත් විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙළඳපොළ මැදිහත්වීම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 185 ක ශුද්ධ විදේශ විනිමය සැපයුමකට සීමා කෙරිණි. මෙම ප්‍රවණතා සමඟ, 2018 සැප්තැම්බර් අවසානය දක්වා කාලය තුළදී, ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සියයට 9.7 කින් අවප්‍රමාණය විය. අනෙකුත් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වල හැසිරීම පිළිබිඹු කරමින් ශ්‍රී ලංකා රුපියල, 2018 සැප්තැම්බර් අවසානය වන විට ස්ටර්ලින් පවුම (සියයට 7.1), ජපන් යෙන් (සියයට 9.0) සහ යුරෝ (සියයට 7.4) වලට සාපේක්ෂව අවප්‍රමාණය වූ අතර, ඉන්දියානු රුපියලට (සියයට 2.3) සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය විය. ඇතැම් ප්‍රධාන මුදල් වර්ග කිහිපයකට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි නාමික අවප්‍රමාණයන් අනෙකුත් ව්‍යවහාර මුදල්වල විනිමය අනුපාතික හැසිරීමත් අනුව මුදල් වර්ග 5 කින් සහ මුදල් වර්ග 24 කින් සැඟමිලත් පැස මත පදනම් වූ නාමික සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක අගයන් 2018 පළමු මාස නවය තුළදී පහත වැටුණි. තවද, නාමික විනිමය අනුපාතිකවල වෙනස්වීමට අමතරව මුදල් පැසෙහි ඇතුළත් රටවල් අතර උද්ධමනයේ වෙනස සැලකිල්ලට ගෙන ගණනය කෙරෙන, ශ්‍රී ලංකාවේ බාහිර තරගකාරිත්වය පිළිබිඹු කරන දර්ශකය වන මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකය, 2010 පදනම් වසරේ පැවති අනුපාතික සමඟ සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ බාහිර තරගකාරිත්වයෙහි වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් දර්ශකාංක 100 ට වඩා අඩු අගයක පැවතුණි.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය

- රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් රජය විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. ඒ අනුව, සෘජු බදු පදනම පුළුල් කිරීම සහ දැනට පවත්නා ආදායම් බදු ව්‍යුහය සරල කිරීම හා තාර්කිකරණය කිරීම මගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව 2017 අංක 24 දරන නව දේශීය ආදායම් පනත 2018 අප්‍රේල් මස 01 වෙනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නීතිගත කරන ලදී. මීට සමගාමීව, බදු අනුකූලතාව සහ බදු රැස්කිරීම වැඩිදියුණු කරමින් ආදායම් රැස්කිරීමේ ආයතන ශක්තිමත් කිරීම සඳහා බදු පරිපාලනය හා සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ද හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, නව දේශීය ආදායම් පනතෙහි දක්වා ඇති විධිවිධාන අන්තර්ගත කිරීම සඳහා දේශීය ආදායම්

1.6 රූප සටහන
රාජ්‍ය ආදායම සහ වියදම

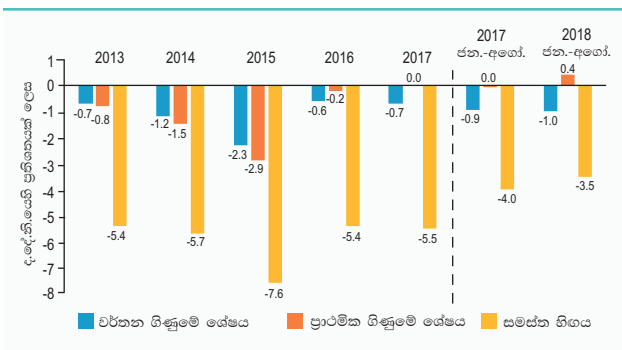
දෙපාර්තමේන්තුව තුළ ස්ථාපිත කර ඇති ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (RAMIS) වැඩිදියුණු කෙරෙමින් පවතී. මීට අමතරව, ආනයනකරුවන්ට සහ අපනයනකරුවන්ට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් ජාතික තනි ප්‍රවේශ පද්ධතියක් (National Single Window) ස්ථාපිත කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය නවීකරණය කිරීම පිණිස ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය (ITMIS) හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2019 අයවැය සකස් කිරීමේ කටයුතු සඳහා ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය ප්‍රාථමික පද්ධතිය ලෙස භාවිත කරමින් සිටින අතර, සියලුම අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු සහ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල 2019 වසර සඳහා වූ සිය අයවැය ඇස්තමේන්තු මෙම පද්ධතිය ඔස්සේ ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවට යොමු කර ඇත. වියදම් අංශය සැලකීමේදී, රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය කිරීමට පාර්ලිමේන්තුවට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කරමින්, 2018 වසරේ පළමු කාර්තුව සඳහා වන වියදම් සහ ආදායම් තත්ත්වයන් පිළිබඳ වාර්තා පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. නිවැරදි සහ තත්කාලීන තොරතුරු මත පදනම්ව වඩාත් යෝග්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියකට පහසුකම් සැලසීම සඳහා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ සියලුම තොරතුරු අන්තර්ගත කරමින් මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙහි බහුකාර්ය දත්ත පද්ධතියක් සකස් කෙරෙමින් පවතී. තවද, රටෙහි යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ජාතික අයවැය මත ඇති කෙරෙන පීඩනය අවම කිරීමට යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය පිණිස ජාතික උපායමාර්ගයක් ලෙස රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ උපදෙස් අනුව, රාජ්‍ය පෞද්ගලික සහයෝගීතාව

සඳහා වන ජාතික නියෝජිතයන්ගේ සඳහා අවශ්‍ය නීති කෙටුම්පත් සම්පාදනය කෙරෙමින් පවතී. මේ අතර, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි මූල්‍යමය ශක්තිය සහ මූල්‍ය ශක්‍යතාව තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් එම ආයතනවල ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණවලට අදාළව ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක්ම ගෙන ඇත. මේ හා සම්බන්ධව, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් පහක¹ 2017 වසරේ පළමු භාගය සඳහා වන කාර්යසාධන වාර්තා 2018 මැයි මාසයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඛනිජ තෙල් සඳහා පිරිවැය පිළිබිඹු වන පරිදි ස්වයංක්‍රීය මිල යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට 2018 මැයි මාසයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබීමෙන් පසුව ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍යමය ශක්‍යතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ සහ ඛනිජ තෙල් මිල තීරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙහි විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීමේ අරමුණ සහිතව රජය විසින් ඛනිජ තෙල් මිල කිහිප අවස්ථාවකදීම සංශෝධනය කරන ලදී. ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයෙහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විදුලිය සඳහා වන ස්වයංක්‍රීය මිල යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීමටද අපේක්ෂිතය. රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි විනිවිදභාවය ඉහළ නැංවීම අරමුණු කර ගත් ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ද වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, 2018 මාර්තු මාසයේදී 2018 අංක 8 දරන සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත නීතිගත කිරීම හා 2019 - 2023 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා මැදිකාලීන ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික ගනුදෙනු පද්ධතියක් හා මධ්‍යම ප්‍රතිපාර්ශව නිෂ්කාශනාගාරයක් ස්ථාපනය කිරීමේ කටයුතු සිදුවෙමින් පවතී.

- 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශකවලින් නිරූපණය වූ පරිදි රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව පවත්වාගෙන යෑමේ රජයේ උත්සාහයන් මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරිත්වයක් පෙන්වීය. ප්‍රධාන වශයෙන් ආනයන බදු සහ සෙස් බදුවලින් ලැබෙන බදු ආදායම අඩුවීම පිළිබිඹු කරමින් රජයේ ආදායම ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 පළමු මාස අට තුළදී 2017 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති සියයට 9.0 සිට සියයට 8.6 දක්වා අඩු විය. 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රජයේ ආදායම පෙර

1.7 රජය සටහන
ප්‍රධාන අයවැය ශේෂ

වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,172.4 සිට රුපියල් බිලියන 1,242.2 දක්වා සියයට 6.0 කින් වැඩි විය. රජයේ ආදායම වැඩිවීමට ආදායම් බදු මගින් ලැබෙන ආදායම, මෝටර් රථ, දුම්කොළ සහ දුම්වැටි මගින් ලැබෙන නිෂ්පාදන බදු ආදායම, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම සහ වරාය හා ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බදු ආදායම දායක විය. මේ අතර, පුනරාවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් අඩුවීම හේතුවෙන් 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රජයේ මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම් ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති සියයට 13.0 සිට සියයට 12.1 දක්වා අඩු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී වර්තන ගිණුමේ හිඟය සුළු වශයෙන් වැඩි වුවද, ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත අයවැය හිඟය සහ ප්‍රාථමික ගිණුම් අතිරික්තයේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත අයවැය හිඟය 2017 වසරේ අදාළ කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති සියයට 4.0 සිට සියයට 3.5 දක්වා අඩු වූ අතර, ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.4 ක (රුපියල් බිලියන 57.6) අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස වර්තන ගිණුමේ හිඟය 2017 වසරේ අදාළ කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති සියයට 0.9 සිට සියයට 1.0 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය.

- වසරේ පළමු මාස අට තුළදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 510.9 ක් වූ සමස්ත අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශීය මූලාශ්‍ර යොදා ගන්නා ලදී. ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය 2017 වසරේ අනුරූප

¹ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, ගුවන් තොටුපළ හා ගුවන් සේවා (ශ්‍රී ලංකා) සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය

කාලපරිච්ඡේදයේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 246.7 සිට සලකා බලනු ලබන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී රුපියල් බිලියන 271.3 දක්වා වැඩි විය. කෙසේ වුවද, මෙම කාලපරිච්ඡේදයේ දී ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය 2017 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ පැවති රුපියල් බිලියන 273.5 සිට රුපියල් බිලියන 239.5 දක්වා අඩු විය. මධ්‍යම රජයේ ණය, 2017 වසර අවසානයේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 10,313.0 සිට 2018 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 11,052.0 දක්වා වැඩි විය. වසරේ පළමු මාස අට තුළදී නොපියවූ දේශීය ණය රුපියල් බිලියන 5,776.3 දක්වා සියයට 3.3 කින් වැඩි වූ අතර, නොපියවූ විදේශීය ණය රුපියල් බිලියන 5,275.7 දක්වා සියයට 11.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම සහ ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය ඉහළ යෑම යනාදිය ණය තොගයෙහි රුපියල් වටිනාකම ප්‍රසාරණය වීම සඳහා හේතු විය.

මුදල් අංශය

- උද්ධමනය මැදිකාලීනව මැදි - තනි අගයක මට්ටමේ ස්ථායීව පවත්වා ගැනීම සහ එමගින් ආර්ථිකය තිරසාර වර්ධන මාවතකට යොමු කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණ ඇතිව නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත යොමුවීමට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් යටතේ සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කළේය. දැනට පවතින වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළදී, මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස බර්ත සාමන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය යොදා ගැනෙන අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රධාන අතරමැදි දර්ශක විචල්‍ය ලෙස පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2b) යොදා ගැනෙයි. ක්‍රමයෙන් දැඩි වන ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන් මධ්‍යයෙහි දේශීය ආර්ථිකයෙහි දැනට පවතින සහ අපේක්ෂිත වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 පළමු මාස නවය තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පරීක්ෂාකාරී පිළිවෙතක් අනුගමනය කළේය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකය සියයට 7.50 දක්වා ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් ඉහළ දැමීම සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 125 කින් ඉහළ දැමීම තුළින් 2015 වසර අවසානයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පවත්වාගෙන ගිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල,

**සංඛ්‍යා සටහන 1.1
මෑතකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග**

දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2013 මැයි 10	ප්‍රතිමුද්‍රා ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 7.00% සහ 9.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ජූනි 26	2013 ජූලි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 2 කින් 6% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ඔක්තෝබර් 15	ප්‍රතිමුද්‍රා ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2014 ජනවාරි 02	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමුද්‍රා ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය, පිළිවෙලින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 8.00% දක්වා අඩුකරන ලදී. 2014 පෙබරවාරි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිතව සිදු කරන ලදී.
2014 සැප්තැම්බර් 23	විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් සඳහා වන 6.50% ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් දිනදර්ශිත මසකට උපරිම අවස්ථා තුනක් දක්වා සීමා කරන ලදී. අවස්ථා තුන ඉක්මවා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් භාවිතා කරන විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් හට වාර්ෂිකව 5.00% ක් වූ විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් පවත්වන ලදී.
2015 මාර්තු 02	5.00% විශේෂ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය ඉවත් කරන ලදී.
2015 අප්‍රේල් 15	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.00% සහ 7.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2015 සැප්තැම්බර් 03	වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් තත්ත්ව අනුව විනිමය අනුපාතික තිරණය වීමට ඉඩ හරින ලදී.
2015 දෙසැම්බර් 30	2016 ජනවාරි මස 16 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් 7.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 පෙබරවාරි 19	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 8.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 ජූලි 28	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 7.00% සහ 8.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2017 මාර්තු 24	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙලින්, 7.25% සහ 8.75% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2018 අප්‍රේල් 04	නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී. ඒ අනුව, නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ පරාසය පදනම් අංක 150 සිට පදනම් අංක 125 දක්වා අඩු කරන ලදී.

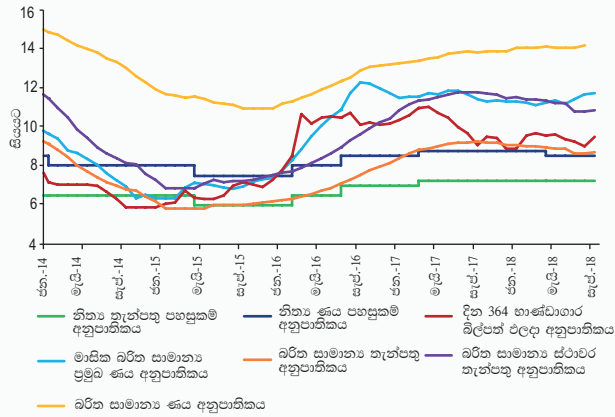
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විශේෂයෙන්ම ඉල්ලුමෙන් ජනිත වූ උද්ධමනය සහ මුදල් සැපයුමේ වර්ධනයෙහි අපේක්ෂිත මට්ටම් සාක්ෂාත් කර ගනු ලැබීය. අඩු ආර්ථික වර්ධන වාතාවරණයක් තුළදී උද්ධමනය, උද්ධමන අපේක්ෂා සහ මුදල් අංශයේ ප්‍රවණතාවල හිතකර වර්ධනයන්, හේතුවෙන් නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය 2018 අප්‍රේල් මාසයේ දී පදනම් අංක 25 කින් සියයට 8.50 දක්වා අඩු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව යොමු විය. නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සියයට 7.25 නොවෙනස්ව පවත්වා ගෙන යන ලදී. කෙසේ වෙතත්, දැඩි ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් සහ විනිමය

1.8 රූප සටහන

තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

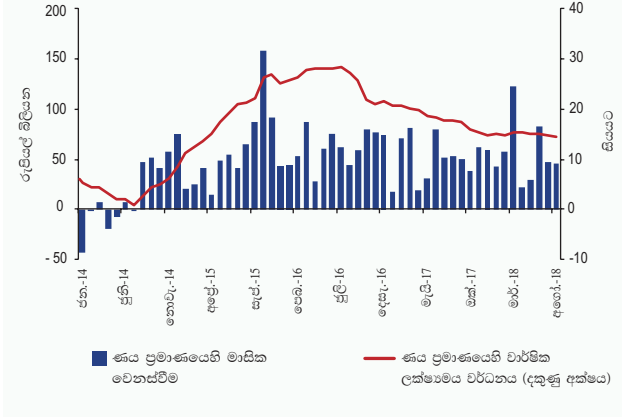

අනුපාතික මත වූ පීඩනය හේතුවෙන් 2018 අප්‍රේල් මාසයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුදල් අංශයේ තත්ත්වයන් සුපරීක්ෂාකාරීව අධ්‍යයනය කරමින් මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අනුගමනය කළ අතර, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව තුළ බරිත සාමාන්‍ය ඒකානු මුදල් අනුපාතිකයට සුදුසු පරිදි විචලනය වීමට ඉඩ ලබා දෙන ලදී. වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී වාණිජ බැංකුවල බොහොමයක් තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික අඛණ්ඩව ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. වෙළඳපොළ අපේක්ෂාවන් වෙනස්වීම් මෙන්ම රජයේ අරමුදල් අවශ්‍යතා සහ විදේශ මූල්‍ය ලැබීම් පිළිබිඹු කරමින් 2018 පළමු මාස නවය තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතික මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය.

- පසුගිය කාලසීමාව තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් 2018 වසර තුළදී මුදල් සහ ණය අංශවල වර්ධනයන් අපේක්ෂිත අගයයන් කරා අඩු විය. පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ වූ සියයට 16.7 හා සැසඳීමේ දී 2018 අගෝස්තු මාසය අවසානය වන විට සියයට 13.5 ක් වූ අතර, පුළුල් මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනය 2017 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී පැවති සියයට 20.1 සමග සැසඳීමේදී 2018 පළමු මාස අට තුළදී සියයට 15.4 ක් විය. ඉහළ පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීම, පුළුල් මුදල් වර්ධනයෙහි පහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන සාධකය විය. ඒ අනුව, 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 14.7 ට හා 2017 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට වාර්තා වූ සියයට

1.9 රූප සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය

17.8 ට සාපේක්ෂව පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය 2018 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට සියයට 14.3 ක් විය. 2018 වසරේ පළමු මාස අටක කාලපරිච්ඡේදය තුළ පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය, 2017 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 404.7 ක ඉහළ යෑම හා සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 449.1 ක් විය. මේ අතර, රජය විසින් ණය ලබාගැනීමේ ක්‍රමවේදයෙහි යම් වැඩිදියුණුවක් පිළිබිඹු කරමින්, 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 265.4 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී රුපියල් බිලියන 103.4 ක අගයයක් දක්වා අඩු විය. රජය වෙත සපයන ලද සමස්ත ශුද්ධ ණය සඳහා වැඩි වශයෙන් දායක වෙමින්, 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු විසින් රජයට ලබා දුන් තාවකාලික අත්තිකාරම් ඉහළ යෑම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 20.7 කින් ඉහළ යෑම සඳහා මුළුමනින්ම හේතු විය. සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි සැලකිය යුතු අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළේය. වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රුපියල් බිලියන 384.9 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රුපියල් බිලියන 82.7 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ඉහළ යෑම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල වූ ඉහළ ආයෝජන මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මත වූ ඉහළ ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායවල දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වයෙහි ප්‍රතිඵලයක්

ලෙස 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සඳහා ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, 2017 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රුපියල් බිලියන 7.7 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී, රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විසින් ලබාගත් ණය 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රුපියල් බිලියන 102.5 කින් ඉහළ ගියේය.

මූල්‍ය අංශය

- සාර්ව විවික්ෂණශීලී ගැටලුවලින් තොරව මූල්‍ය අංශය අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. 2018 වසරේ බැංකු පද්ධතියේ වත්කම් පදනම වැඩි වුවද, එම වැඩිවීම පසුගිය වසරේ අදාළ කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව අඩු වේගයක් පෙන්නුම් කළේය. 2017 වසරේ අග භාගයේ සිට දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව බැංකු පද්ධතියේ ණය ලබාදීම් මන්දගාමී වුවද, 2018 වසරේ වත්කම් වර්ධනය සඳහා බැංකු පද්ධතිය මගින් ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම හේතු විය. ව්‍යවස්ථාපිත අවම අවශ්‍යතාවට වඩා වැඩි ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් පවත්වා ගනිමින් දැඩි කම්පනවලට ඔරොත්තු දීම සඳහා බැංකු පද්ධතිය 2018 පළමු මාස අට තුළදී ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනයක් පවත්වාගෙන ගියේය. පසුගිය වසරේ ණය වර්ධනය ඉහළ යෑමේ සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසරේ පළමු මාස අට තුළදී අක්‍රීය ණයවල වැඩිවීමක් දක්නට ලැබිණි. බැංකු පද්ධතියේ ලාභාංශවල ආන්තික පහළ යෑම වත්කම්වල ප්‍රතිලාභ හා හිමිකම්වල ප්‍රතිලාභවල ඇති වූ යම් හින වීමක් මගින් පිළිබිඹු විය.
- 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී පැවති ඉහළ පොලී අනුපාතික, අඩු ආර්ථික වර්ධනය සහ ස්වභාවික ආපදාවන් හේතුකොටගෙන බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අඩු කාර්යසාධනයක් පෙන්නුම් කළේය. අඩු ණය වර්ධනය, අසාර්ථක වූ බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගමක් සැලකිය යුතු ලෙස සිය වත්කම් විකිණීම නිසා සිදුවූ ආයෝජන කළඹ අඩුවීම සහ පවත්නා ද්‍රවශීල වත්කම් පහළ යෑම හේතුකොටගෙන මෙම අංශයේ වත්කම් පදනම මන්දගාමී විය. බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍ය සමාගම්වල ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් අවම නියාමන අවශ්‍යතාවට වඩා වැඩි මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වුවද, ගංවතුර, දිවයින පුරා පැවති නියඟය සහ මන්දගාමී වූ ආර්ථික වර්ධනය හේතුවෙන් වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය වසරේ

පළමු භාගයේදී අඩු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් තැන්පත්කරුවන් ආරක්ෂා කිරීම සහ මූල්‍ය අංශයේ දිගුකාලීන ස්ථාවරත්වයේ සුරක්ෂිතභාවය ඇති කිරීම සඳහා දුර්වල සමාගම්වල මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් සීමා කිරීම හෝ නැවැත්වීම සහ දුර්වල සමාගම් නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය වැනි අත්‍යවශ්‍ය වැදගත් ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ආරම්භ කර තිබේ. මෙම කාලය තුළදී අනෙකුත් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන වන රක්ෂණ සමාගම්, ප්‍රාථමික වෙළඳුන්, ඒකක භාර සහ කොටස් තැරැව්කාර සමාගම් මූල්‍ය අංශයේ ස්ථාවරත්වය පිළිබඳ සැලකිල්ලට ගත යුතු මට්ටමේ ගැටලුවලින් තොරව ඔවුන්ගේ මෙහෙයුම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක කෙරිණි.

- වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ සහ විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සාපේක්ෂව විචලනය වන මට්ටමක පැවතිණි. මෙම කාලය තුළදී දේශීය මුදල් වෙළඳපොළේ පැවති සැලකිය යුතු තරම් වූ ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන් පොලී අනුපාතික ඉහළ ගියේය. වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්ගේ වෙනස්වීම සහ රජයේ මුදල් අවශ්‍යතාව මෙන්ම විදේශ මූල්‍යන සඳහා ඇති හැකියාව පිළිබිඹු කරමින් රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික වෙනස්වීම්වල මිශ්‍රභාවයක් දක්නට ලැබුණි. මෙම කාලසීමාවේදී විදේශ ආයෝජන පිටතට ගලා යෑමත් සමඟ කොටස් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය මන්දගාමී වූ අතර, සාංගමික ණය වෙළඳපොළ සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. මේ අතරතුර, පුද්ගලික සහ ආයතනික අවශ්‍යතා සැපිරීම පිණිස රට තුළ ඩිජිටල් ගෙවීම් සඳහා පහසුකම් සලස්වමින් ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතිය තවදුරටත් වැඩිදියුණු විය.

ජාත්‍යන්තර ආර්ථික වාතාවරණය

- ජා.මු. අරමුදල විසින් 2018 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ප්‍රකාශිත ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම (World Economic Outlook - WEO) අනුව, ප්‍රධාන දියුණු ආර්ථිකයන්හි සහ ඇතැම් නැගී එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය පහත වැටීම හේතුවෙන් 2018 සහ 2019 වසරවල ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. මේ අනුව, 2017 වසරේ පරිදිම, 2018 හා 2019 වසරවලදී ද ගෝලීය ආර්ථික වර්ධන වේගය අපේක්ෂිත මට්ටම වන සියයට 3.7 ට වඩා අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි

පුරෝකථනය කෙරෙයි. ආර්ථික සුපිරි බලවතුන් අතර වෙළඳ අර්බුද තීව්‍රවීම හේතුවෙන් විශාල භූ-දේශපාලනික අර්බුද වර්ධනය වීම, දේශපාලනික සහ ප්‍රතිපත්තිමය අවිනිශ්චිතතාව වැඩි වීම, ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන් දැඩි වීම සහ එහි බලපෑම් වශයෙන් විශේෂයෙන්ම නැගී එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් ඇතුළු ඇතැම් ආර්ථිකයන්හි ව්‍යවහාර මුදල් ඒකක මත පවතින පීඩනය හේතුවෙන් 2018 හා 2019 වසරවල ගෝලීය වර්ධන අපේක්ෂාවන් පහළ යෑමේ හැකියාවක් ඇත. 2020 වසරේදී ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය සානුබල ඉවත් කර ගැනීම සහ එහි බලපෑම ඔවුන්ගේ වෙළඳ හවුල්කරුවන් වෙතින් ඉවත්ව යෑම සඳහා ගත වන කාලය සැලකූ විට මෙම වර්ධන අපේක්ෂාවන් පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව තව බොහෝ කාලයක් පැවතිය හැකිය.

- යුරෝ කලාපය, එක්සත් රාජධානිය සහ ජපානයෙහි ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වයන් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් දියුණු ආර්ථිකයන් අතර වර්ධනය වැඩි වශයෙන් අසමතුලිත සහ අභියෝගාත්මක වුවද, 2018 සහ 2019 වසරවලදී මෙම රටවල් සමූහයෙහි ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය ශක්‍යතා මට්ටමට වඩා ඉහළ වර්ධනයක් ළඟා කර ගනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, දියුණු ආර්ථිකයන්හි ආර්ථික වර්ධනය 2019 වසරේදී සියයට 2.1 දක්වා පහත වැටීමට පෙර, 2018 වසරේදී සියයට 2.4 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර වෙළඳ අර්බුද වර්ධනය වීම මැදිකාලීන වර්ධන අපේක්ෂාවන් කෙරෙහි අයහපත් ලෙස බලපෑ හැකි නමුත්, ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ දේශීය ඉල්ලුම වර්ධනය වීම සමඟ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථිකය වර්ධනය වීම මගින් දියුණු ආර්ථිකයන්හි සමස්ත වර්ධනය මෙහෙයවනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. ඒ අනුව, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙහි ආර්ථිකය 2019 වසරේදී සියයට 2.5 ක් දක්වා මන්දගාමී වීමට පෙර 2018 වසරේදී සියයට 2.9 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. විශේෂයෙන්ම ජර්මනිය, ප්‍රංශය, ඉතාලිය සහ ස්පාඤ්ඤය යන රටවල ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය මන්දගාමී වීම හේතුවෙන්, 2018 වසරේදී යුරෝ කලාපයේ ආර්ථික වර්ධන වේගය මන්දගාමී වනු ඇති බවටත්, 2019 වසරේදී එය තවදුරටත් අඩු වනු ඇති බවටත් පුරෝකථනය කර ඇත. වසරේ පළමු කාර්තුවේදී ආර්ථික වර්ධනය දුර්වලවීම හේතුවෙන් 2018

වසරේදී එක්සත් රාජධානිය සඳහා වන ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මුල් පුරෝකථනයට වඩා අඩු අගයකට සංශෝධනය කර ඇති අතර, බ්‍රිතාන්‍යය යුරෝපා සංගමයෙන් ඉවත් වීමෙන් පසු වෙළඳාම සම්බන්ධයෙන් ඇති විය හැකි බාධක හේතුවෙන් 2019 වසර සඳහා ආර්ථික වර්ධන වේගය පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අතර, 2018 වසරේ පළමු කාර්තුවේදී දුර්වල ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වයක් වාර්තා වුවද, 2018 වසරේ දෙවන කාර්තුවේදී ආර්ථික වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම හේතුවෙන් මෙම වසර තුළදී ජපානය සඳහා වන වර්ධන අපේක්ෂාවන් සවිගැන්විණි.

- බොහෝ ආර්ථික හා දේශපාලනික අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් හමුවේ පුරෝකථන සුළු වශයෙන් පහළ අගයයක් දක්වා සංශෝධනය වුවද, 2018 සහ 2019 වසරවල් තුළදී නැගී එන වෙළඳපොළ සහ දියුණු වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්ගේ වර්ධනය තරමක් දුරට ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2018 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ප්‍රකාශිත ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම අනුව 2018 සහ 2019 වසරවලදී නැගී එන වෙළඳපොළ සහ දියුණු ආර්ථිකයන්ගේ වර්ධනය සියයට 4.7 ක සාපේක්ෂ ස්ථාවර මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වර්ධනය සඳහා ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික වර්ධනය නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීම සහ වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල ඉහළ යෑම මගින් වන ධනාත්මක බලපෑම් හිතකර ලෙස දායක වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, වෙළඳාම සම්බන්ධව පවතින අර්බුදකාරී තත්ත්වයන්, ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන්හි දැඩි වීම සහ තෙල් මිල ඉහළ යෑම හේතුවෙන් තෙල් ආනයනය කරන රටවල් මුහුණ දෙන ගැටලු මෙම රටවල වර්ධනය මන්දගාමී වීමට බලපෑ හැකි බවට අපේක්ෂා කෙරේ. මූල්‍ය අංශයේ රෙගුලාසි දැඩි වීම සහ වෙළඳ සබඳතා දුර්වල වීම හේතුවෙන් විදේශීය ඉල්ලුම අඩුවීම මත 2018 වසරේදී චීනයේ ආර්ථික වර්ධනය පෙර වසරේ පැවති සියයට 6.9 සිට සියයට 6.6 දක්වා අඩු වනු ඇතැයි ද, 2019 වසරේ දී එය සියයට 6.2 දක්වා තවදුරටත් අඩු වනු ඇතැයි ද පුරෝකථනය කර ඇත. තෙල් මිල ඉහළ යෑම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා වේගයෙන් දැඩි කිරීම හේතුවෙන් ඉල්ලුම අඩුවීම හමුවේ වුවද, ව්‍යවහාර මුදල් අවලංගු කිරීම සහ භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද පැනවීම මගින් ඇතිවූ සෘණාත්මක බලපෑම් ඉවත්ව යෑම හේතුවෙන් 2018 සහ 2019 වසරවලදී ඉන්දියාවේ ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ලතින් ඇමෙරිකානු සහ

කැරිබියානු කලාපයේ ආර්ථික වර්ධනය 2018 වසරේදී අඩු වනු ඇතැයි ද, 2019 වසරේදී ඉහළ යනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ශක්තිමත් ගෝලීය වර්ධනය සහ විශේෂයෙන්ම ඉන්ධන ඇතුළු වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල ඉහළ යෑමට ඇති හැකියාව හේතුවෙන් උප සහරානු අප්‍රිකාවේ ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් වේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වුවත්, මැදපෙරදිග, උතුරු අප්‍රිකාව, ඇෆ්සනිස්ථානය සහ පාකිස්ථානය යන රටවල ආර්ථික වර්ධනය 2017 වසරට සාපේක්ෂව 2018 හා 2019 වසරවලදී ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ ද, ඉරානය මත ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් නැවතත් සම්බාධක පැනවීමට ඇති හැකියාව හේතුවෙන් එම රටවල වර්ධන පුරෝකථන පහළ අගයකට සංශෝධනය කෙරුණි. දේශීය ඉල්ලුම ශක්තිමත් වීම සහ අපනයන නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් ආසියානු - 5 (ASEAN - 5) රටවල ආර්ථිකයන්ගේ 2018 වසර සඳහා වන වර්ධන පුරෝකථනය සියයට 5.3 ක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, 2019 වසරේදී සියයට 5.2 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

- 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේදී ජා.මු. අරමුදල විසින් නිකුත් කරන ලද ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මට අනුව ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් වූ ඉදිරි දැක්ම ස්ථාවරව පවත්නා නමුත්, අනෙකුත් අවදානම් අහිතකර තත්ත්වයක් කරා යොමු වීම මගින් ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදයේදී ගෝලීය ආර්ථිකය යම් තරමකට මන්දගාමී වීමේ අවදානමක් පවතියි. හිතකර ආර්ථික දැක්ම, ශක්තිමත් ශ්‍රම වෙළඳපොළවල් සහ ඉල්ලුම ඉහළ යෑම තුළින් ඇතිවන්නා වූ උද්ධමනකාරී පීඩනයන් අඩු කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන්, බොහෝ දියුණු ආර්ථිකවල මහ බැංකු විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත්, මෙම දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති විශේෂයෙන්ම නැගී එන වෙළඳපොළ සහ දියුණු වෙමින් පවතින ආර්ථිකවල ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් ඉහළ යෑම යනාදී සාමාන්‍යමය බලපෑම් හරහා, දියුණු ආර්ථික මෙන්ම නැගී එන වෙළඳපොළ සහ දියුණු වෙමින් පවතින ආර්ථිකවල වර්ධනයන් අඩපණ කිරීමට බලපෑ හැකි අතර, එමගින් විදේශීය අංශය දුර්වල තත්ත්වයක ඇති ආර්ථික මත අහිතකර බලපෑමක් ඇති කෙරෙනු ඇත. එබඳු ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් තුළින් බොහෝවිට මෙම ආර්ථිකයන්හි සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරන අතර, කලාපය තුළ තවදුරටත් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමක් සිදු වී, එමගින් ගෝලීය වර්ධනය තවදුරටත් අඩාල වනු

ඇත. තවද, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර වෙළඳ අර්බුද උග්‍ර වීම තුළින් දේශපාලනික සහ ප්‍රතිපත්තිමය අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යනු ඇති අතර, එය ගෝලීය ආර්ථිකයේ සමස්ත වර්ධන අපේක්ෂාවන් කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත.

- මේ අතර, විශේෂයෙන්ම ඉන්ධන ඇතුළු වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ඉහළ යෑමේ බලපෑම හේතුවෙන් දියුණු ආර්ථික මෙන්ම නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකවල උද්ධමනය 2018 වසර තුළදී ඉහළ යනු ඇති නමුත්, ඉන් අනතුරුව ඉන්ධන මිල පීඩනය ලිහිල්වීම සහ දැඩි මුදල් තත්ත්වය හේතුවෙන් උද්ධමනය තරමක් දුරට ස්ථායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2017 වසර තුළදී සියයට 1.7 ක්ව පැවති දියුණු ආර්ථිකයන්හි මතුපිට පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය, ජාත්‍යන්තර ඉන්ධන මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසර තුළදී සියයට 2.0 ක් දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයිද, 2019 වසර තුළදී ස්ථායී වනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, ඉල්ලුම ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සහ එක්සත් රාජධානියේ මූලික උද්ධමනය ඉලක්ක කෙරෙන මට්ටම ආසන්නයේ පැවතියද, යුරෝ කලාපයේ සහ ජපානයේ මූලික උද්ධමනය තවදුරටත් දුර්වල වෙමින් ඉලක්ක කෙරෙන මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි. බලශක්ති මිල ගණන් ඉහළ යෑම සහ එහි දෙවන වටයේ බලපෑම මෙන්ම දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් අවප්‍රමාණය වීමෙන් ඉහළ ගිය උද්ධමනය හේතුවෙන්, නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකවල උද්ධමනය ද ඒ හා සමාන ප්‍රවණතාවක් පිළිබිඹු කරමින් 2017 වසර තුළ පැවති සියයට 4.3 සිට 2018 වසර තුළදී සියයට 5.0 ක් දක්වා ද 2019 වසර තුළදී සියයට 5.2 ක් දක්වා ද ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉරානයට එරෙහිව පවතින ඇමෙරිකානු සම්බාධක හේතුවෙන් ගෝලීය ඉන්ධන මිල බැරලයක් සඳහා එ.ජ. ඩොලර් 80 දක්වා ඉහළ ගිය ද, විශේෂයෙන්ම රුසියාව සහ සෞදි අරාබියෙන් වන ඉන්ධන සැපයුම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2019 වසර තුළදී බැරලයක් සඳහා මිල එ.ජ. ඩොලර් 68 ක සාමාන්‍යයක් දක්වා අඩු වනු ඇතැයි ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල පුරෝකථනය කර ඇත.
- අහිතකර අවදානම් සහ අවිනිශ්චිත ගෝලීය තත්ත්ව මධ්‍යයේ ප්‍රධාන දියුණු ආර්ථික විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාමාන්‍යකරණය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග දිගින් දිගටම පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් 2018 සැප්තැම්බර් මාසය

අවසානය වන විට ලෝකයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් දැඩි වනු ඇතැයි එක්සත් ජනපදය පදනම් වූ විද්වත් කවුන්සිලයේ විදේශ සම්බන්ධතා පිළිබඳ ගෝලීය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති අධීක්ෂකයන්ගේ මතයයි. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ශක්තිමත් වන තත්ත්වයක් තුළ, ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළදී ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතිකයේ ඉලක්කගත පරාසය අවස්ථා තුනකදී ඉහළ නංවන ලදී. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල අපේක්ෂිත වර්ධනය, ශක්තිමත් ශ්‍රම වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් සහ උද්ධමනය ඉලක්කගත සියයට 2 ක මට්ටම දක්වා තිරසාර ලෙස ළඟා වීම හේතුවෙන් 2018 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේදී මෙන්ම 2019 වසරේදී පොලී අනුපාතික තවදුරටත් ඉහළ නංවනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, ශක්තිමත් ආර්ථික දැක්මක් සහිත වාතාවරණයක් පැවතීම සහ බාහිර පීඩන හේතුවෙන් උද්ධමනය සුළු වශයෙන් ඉලක්කගත සියයට 2 මට්ටමට වඩා ඉහළ පවතින තත්ත්වයක් තුළ, එංගලන්ත මහ බැංකුව 2018 අගෝස්තු මාසයේදී බැංකු අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ දැමීය. කෙසේ වෙතත්, එංගලන්තය යුරෝ කලාපයෙන් ඉවත්වීමෙන් ඇති විය හැකි සාමාන්‍ය බලපෑම් සහ වෙළඳ අර්බුද හේතුවෙන් ඇති විය හැකි අහිතකර බලපෑම් ඉහළ යෑම හා දැඩි මූල්‍ය තත්ත්වයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති විය හැකි ගෝලීය අවිනිශ්චිතතාවන්හි බලපෑම පිළිබඳව එක්සත් රාජධානි ආර්ථිකය තවදුරටත් පරීක්ෂාකාරී වනු ඇත. 2018 ඔක්තෝබර් මාසයෙන් පසු ශුද්ධ වත්කම් මිලදී ගැනීම් අවසන් කරන බවට යුරෝපා මහ බැංකුව නිවේදනය කළද, ගෝලීය වෙළඳ අර්බුද තවදුරටත් ප්‍රබලව පැවතීම තුළ අවදානම් පැන නැගිය හැකි බැවින් සහ යුරෝපා කලාපයට තවදුරටත් සැලකිය යුතු පරිදි මුදල් ප්‍රතිපත්ති සානුබල අවශ්‍ය කෙරෙන බව අවධාරණය කරමින්, තවදුරටත් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන යෑමට කටයුතු කළේය. දැනට ඉලක්කගත සියයට 2 මට්ටමට වඩා පහළින් නමුත් ඒ ආසන්නයේ පවතින උද්ධමනය මැදි කාලීනව සියයට 2 මට්ටමට ගෙන ඒම තහවුරු කිරීම සඳහා 2019 ගිම්හානය දක්වා පොලී අනුපාතික වාර්තාගත පහළම මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට අදහස් කරන බව යුරෝපා මහ බැංකුව නිවේදනය කොට ඇත. මේ අතර, ජපාන මහ බැංකුව අවදානම් වාරිකය අඩු කිරීම හරහා මූල්‍ය වෙළඳපොළට සහාය වීම සඳහා නමායිලී අයුරින් වත්කම් මිලදී ගැනීම අඛණ්ඩව සිදු කරන අතර, සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සෘණ මට්ටමේ අඛණ්ඩව නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන ගියේය. ආර්ථික වර්ධනයට සහාය

වීම, සේවා විද්‍යුක්තිය පහළ දැමීම සහ උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටම ආසන්නයට ගෙන ඒමේ අරමුණ ඇතිව ඕස්ට්‍රේලියානු සංචිත බැංකුවද ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන ගියේය.

- දියුණු ආර්ථික විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සාමාන්‍යකරණය කිරීම, විනිමය අනුපාතික මත වූ පීඩනය, විදේශ ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම සහ වෙළඳාම මත වූ අහිතකර බලපෑම් වර්ධනය වීම යනාදියට ප්‍රතිචාර දක්වමින් බොහෝ නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකවල මහ බැංකු තවදුරටත් දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වාගෙන යෑමට කටයුතු කළේය. ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව 2014 වසරේ සිට මේ දක්වා කාලය තුළ ප්‍රථමවරට ද්‍රවශීලතා ගැලපුම් පහසුකම යටතේ වන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය 2018 ජූනි මාසයේදී සියයට 6.25 ක් දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ දැමූ අතර, ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ ඉන්දියානු රුපියල සඳහා සහාය සැපයීමට මෙන්ම උද්ධමන පීඩනය අවම කර ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව මෙම ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය 2018 අගෝස්තු මාසයේදී සියයට 6.50 ක් දක්වා තවදුරටත් ඉහළ දැමීය. කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළ අගයක වූ උද්ධමනය මෙන්ම ආර්ථික වර්ධනයට සහාය වීම අවශ්‍ය බව දක්වමින් ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව ඔක්තෝබර් මාසයේ මුල් භාගයේදී ප්‍රතිපත්ති අනුපාතික නොවෙනස්ව පවත්වා ගැනීමට තීරණය කළේය. ඉන්දුනීසියානු මහ බැංකුව විසින් 2018 සහ 2019 වසර තුළදී උද්ධමනය ඉලක්කගත පරාසය තුළ පවත්වා ගැනීමේ මෙන්ම ආර්ථිකයේ බාහිර අංශයේ ශක්තිමත්භාවය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් 2018 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය සියයට 5.75 දක්වා අවස්ථා පහකදී ඉහළ දැමීය. මේ අතර, විනිමය අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් ඇතිවන උද්ධමන පීඩනය අවම කර ගැනීම සහ අදාළ ප්‍රතිපත්ති කාල සීමාව තුළ උද්ධමන ඉලක්කය ළඟා කරගැනීමට හැකි වන පරිදි උද්ධමන අපේක්ෂා කළමනාකරණය කර ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව පිලිපීන මහ බැංකුව සිය ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 2018 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ අවස්ථා හතරකදී ඉහළ දැමීය. මැලේසියානු මහ බැංකුව ද දිගු කාලයක් පුරා පොලී අනුපාතික අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් පැන නැගිය හැකි අවදානම් වළක්වා ගැනීම සඳහා 2018 වසරේ ජනවාරි මාසයේදී සිය එක්දින ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය සියයට 3.25 ක් දක්වා

1.2 සංඛ්‍යා සටහන
තෝරාගත් මහ බැංකුවල ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වීම්

සියයට

රට	ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය	2015 අවසානයේදී	2016 අවසානයේදී	2017 අවසානයේදී	2018 ඔක්. 23 දිනට
ශ්‍රී ලංකාව	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	6.00	7.00	7.25	7.25
	නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	7.50	8.50	8.75	8.50
නැගී එන ආර්ථික					
ඉන්දියාව	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය	6.75	6.25	6.00	6.50
මැලේසියාව	එක්දින ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය	3.25	3.00	3.00	3.25
තායිලන්තය	එක්දින ද්විපාර්ශ්වික ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය	1.50	1.50	1.50	1.50
චීනය	එක් අවුරුදු යුවාන් ණයදීමේ අනුපාතිකය	4.35	4.35	4.35	4.35
ඉන්දුනීසියාව*	සත් දින ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය	7.50	4.75	4.25	5.75
පිලිපීනය	එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය	4.00	3.00	3.00	4.50
දියුණු ආර්ථික					
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතිකය	0.25-0.50	0.50-0.75	1.25-1.50	2.00-2.25
එක්සත් රාජධානිය	බැංකු අනුපාතිකය	0.50	0.25	0.50	0.75
යුරෝපා මහ බැංකුව	ප්‍රතිමුලාශන අනුපාතිකය	0.05	0.00	0.00	0.00
ජපානය	එක්දින එක්ෂණ අනුපාතිකය	0.00	-0.10	-0.10	-0.10
ඕස්ට්‍රේලියාව	මුදල් අනුපාතිකය	2.00	1.50	1.50	1.50

මූලාශ්‍රය: අදාළ මහ බැංකුවල වෙබ් අඩවි

*ඉන්දුනීසියාව බැංකුව විසින් පදනම් පොලී අනුපාතිකය වෙනුවට 2016 අගෝස්තු මස 19 වෙනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි BI-සත් දින ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය ලෙස නව ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකයක් හඳුන්වාදී ඇත.

පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ දැමූ අතර, විදේශීය අංශය කෙරෙහි ඇති විය හැකි අවදානම් පිළිබඳව තවදුරටත් පරීක්ෂාකාරීව කටයුතු කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරන අතර වුවද, වඩා යහපත් ආර්ථික වර්ධනයකට උපකාරී වන අතරම මැදිකාලීන ඉලක්කය වෙත උද්ධමනය මෙහෙයවීම සඳහා තායිලන්ත මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සියයට 1.50 මට්ටමේම නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන ගියේය. ඉහළ යන උද්ධමනය පාලනය කිරීම සහ විනිමය අර්බුදයක් ඇති වීම වළක්වා ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව තුර්කි මහ බැංකුව 2018 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ අවස්ථා තුනකදී සහියක් සඳහා වන ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් අනුපාතිකය සියයට 24.00 ක් දක්වා ඉහළ දැමීය. මේ අතර, 2018 ජනවාරි මාසයේ පැවති ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙනස් කරමින්, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ආර්ථික විනාශයට පෙරෙහි මුදලෙහි වන අධික අවප්‍රමාණයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ආර්ථික විනාශය මහ බැංකුව සිය පදනම් අනුපාතිකය 2018 වසරේ පළමු මාස දහය තුළ අවස්ථා පහකදී සියයට 65.00 ක් දක්වා ප්‍රතිශතාංක 37.75 කින් ඉහළ දැමීය. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික භාවිතය තුළින් සීමිත සාර්ථකත්වයක් පමණක් දක්නට ලැබීම හේතුවෙන් ආර්ථික විනාශය මහ බැංකුව 2018 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට නව මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාවට නැංවීය. ඒ අනුව, විදේශ විනිමය මැදිහත්වීම් සීමා කරන අතර, උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙනුවට මුදල් සමස්ත වර්ධනය පාලනය කිරීමට ආර්ථික විනාශය මහ බැංකුව ඉලක්ක කරයි.

අපේක්ෂිත වර්ධනයන්

- පෞද්ගලික අංශයේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ද සමඟ රජය මගින් දැනට ඉදිරිපත් කර ඇති වර්ධන උපායමාර්ග මනා සම්බන්ධීකරණයක් ඇතිව අඛණ්ඩව සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම, මැදිකාලීනව ආර්ථික වර්ධන මාවත ක්‍රමිකව වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත. මෑත වසරවල ආර්ථික වර්ධනය මධ්‍යස්ථ අගයක් ගත් අතර, මෙම වසරේ පළමු භාගය තුළ වාර්තා වූ සියයට 3.6 ක වර්ධනය සමඟ 2018 වසර සඳහා ආර්ථික වර්ධන වේගය සියයට 4.0 ක පහළ අගයක පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. කෙසේ වුවද, දේශීය සහ විදේශීය ආයෝජකයින් වෙතින් වූ ආයෝජන ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, මැදිකාලීනව ආර්ථික වර්ධනය යථා තත්වයට පත්වීමට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙයි. මෙම ආයෝජන, තිරසාර මැදිකාලීන ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම සඳහා හේතු වන ඉහළ එකතු කළ අගයක් සහිත නිෂ්පාදන කර්මාන්ත අංශ සහ දැනුම පදනම් කරගත් සේවා කටයුතු වෙත යොමුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙයි. කෘෂිකාර්මික අංශය, වාණිජ්‍යමය ශක්‍යතාවක් සහිත අංශයක් බවට ක්‍රමිකව විකාශනය වීම ද මෙම වර්ධන වේගය අත්කර ගැනීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත. රටේ ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගත් රජයේ වැඩසටහන් ද ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම තුළින් ආර්ථික වර්ධන හා සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට සහාය වන පරිදි සිදු කෙරෙනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරේ. විද්‍යාව, තාක්ෂණවේදය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව හා

ගණිතය මෙන්ම වෘත්තීය අධ්‍යාපනය පිළිබඳව ඉහළ අවධානයක් යොමු කිරීම තුළින් ශ්‍රම බලකායේ නිපුණතා මට්ටම් වැඩිදියුණු කිරීම, ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයට උපකාරී වනු ඇති අතර එය ශ්‍රම ඉල්ලුම හා සැපයුම අතර ඇති නොගැලපීම අවම කර ගැනීමට ද උපකාරී වනු ඇත. තවද, වඩා හොඳ ළමා සුරැකුම් පහසුකම්, නැවත පුහුණුකිරීමේ වැඩසටහන් සහ නම්‍යශීලී රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීම තුළින් ඉහළ ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි යොමු වූ පියවර ද රටේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වනු ඇත. දේශීය නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම මගින් නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් ගණනාවක් ඔස්සේ වෙළඳ සම්බන්ධතාවලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට පහසුකම් සැලසෙන අතර, එමගින් විදේශීය ඉල්ලුම ඉහළ යෑම හරහා ආර්ථික වර්ධනය තිරසාරව පවත්වා ගෙන යෑමට ද උපකාරී වේ. කෙසේ වුවද, මෙම ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ සහ මනා සම්බන්ධීකරණයක් සහිත ප්‍රතිපත්ති නිසි කලට ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ආර්ථික වර්ධනයට හිතකර පරිසරයක් පවත්වාගෙන යෑමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. අඩු හා ස්ථාවර උද්ධමනයක් පැවතීම, රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සහ වෙළඳපොළ පාදක කරගත් විනිමය අනුපාතිකයක් පැවතීම තුළින් ස්ථාවර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් පවත්වා ගැනීම මැදිකාලීනව ඉහළ සහ තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත.

- වෙළඳ හිඟය පුළුල් වීම හේතුවෙන් 2018 වසරේදී විදේශීය ජංගම ගිණුමෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය දුර්වල විය හැකි වුවද, ආනයන වියදම ඉහළ යෑම පාලනය කිරීම සඳහා හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග සමඟ විනිමය අනුපාතිකයේ ගැලපුම මගින් 2019 වසරේදී විදේශීය ජංගම ගිණුමේ ක්‍රියාකාරිත්වය ශක්තිමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. 2017 වසරේ මාර්තු මාසයේ සිට ශක්තිමත්ව නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වූ වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායම, නව වෙළඳ හවුල්කරුවන් සමඟ වෙළඳ සබඳතා ගොඩනගා ගැනීම, හිතකර විදේශ වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිය සමඟ ශක්තිමත් ආයතනික සහාය ලැබීම සහ තරගකාරී විනිමය අනුපාතිකයක් පැවතීම හේතුවෙන් ඉහළ වර්ධනයක් පවත්වාගෙන යනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. දියුණු ආර්ථිකයන් අතර ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම සම්බන්ධයෙන් වර්ධනය වන ගැටුම්කාරී තත්ත්වයන් මගින් ගෝලීය වෙළඳාම පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් අඩු විය හැකි අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ආදායම මත වක්‍ර බලපෑමක්

ඇති විය හැකිය. ඉදිරියේදී ආනයන වියදම වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇති නමුත් වර්ධන වේගය මන්දගාමී වනු ඇත. රජය සහ මහ බැංකුව මගින් ආනයන අධෛර්යයවත් කිරීමට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග සහ විනිමය අනුපාතික ගැලපුම් මගින් කෙටිකාලීනව අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ සඳහා පවතින ඉල්ලුම අඩු වනු ඇති අතර, තවදුරටත් වෙළඳාම ලිහිල්කරණය කිරීම සහ ගෝලීය බනිජ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යෑමත් සමඟ අපනයනවල පුරෝකථනය කරන ලද වර්ධනය මැදිකාලීනව ආනයන ඉහළ යෑම සඳහා හේතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම අපේක්ෂිත වර්ධනයන් සමඟ 2019 වසරේදී වෙළඳ හිඟය අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉහළ මට්ටමේ විදේශීය ඍජු ආයෝජන මගින් ඇති වන ලාභාංශ ගෙවීම් සහ ප්‍රතිආයෝජන ඉපැයීම් වැනි ගලා යෑම් ඉහළ යෑමත් සමඟ ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමෙහි හිඟය පුළුල් වෙතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මීට අමතරව, ගෝලීය පොලී අනුපාතික ඉහළ යන වාතාවරණයක් තුළ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමත් සමඟ විදේශීය ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් ද ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. කෙසේ වුවද, සංචාරක ඉපැයීම්, ප්‍රවාහන සේවා සහ පරිගණක හා තොරතුරු තාක්ෂණ අංශවලට අදාළ සේවාවන්හි ඉපැයීම් අඛණ්ඩව ඉහළ යෑම හේතුවෙන් සේවා අපනයන ලැබීම් අඛණ්ඩව වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. මේ අතර, තෙල් මිල ගණන් ක්‍රමයෙන් ඉහළ යෑමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම සංක්‍රමණිකයන් සඳහා මැදපෙරදිග කලාපයෙන් වන ඉල්ලුම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ ද නැවත ඉහළ ගොස් ජංගම ගිණුමෙහි වර්ධනයට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අනුව, 2019 වසරේදී සහ ඉන් අනතුරුව විදේශීය ජංගම ගිණුම ශක්තිමත් වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. දියුණු ආර්ථිකයන්හි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සාමාන්‍යකරණය කිරීම මගින් විදේශීය ආයෝජකයින් සිය ආයෝජන කළඹ ප්‍රතිකූලනය කිරීමට කටයුතු කිරීම නිසා කොළඹ කොටස් හුවමාරුව සහ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත ලැබෙන විදේශීය ආයෝජන අඩු විය හැකි වුවද, විදේශීය ඍජු ආයෝජන මෙන්ම ණය ප්‍රවාහ හේතුවෙන් ගෙවුම් තුලනයෙහි මූල්‍ය ගිණුම ශක්තිමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතියෙහි සහ හම්බන්තොට කර්මාන්ත කලාපයෙහි සංවර්ධන කටයුතු මගින් මැදිකාලීනව විදේශීය ඍජු ආයෝජන ලැබීම් ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අතර, විශේෂයෙන්ම ජාත්‍යන්තර

1

ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර කල්පිටිමත් සමඟ 2019-2023 කාලපරිච්ඡේදය තුළ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් එකතුවීම, විදේශීය අංශය සඳහා අභියෝගාත්මක වේ. කෙසේ වුවද, රජයේ 2018 අංක 8 දරන සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත සහ මැදිකාලීන ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය සාර්ථකව ක්‍රියාවට නැංවීම මගින් අනාගත විදේශීය ප්‍රතිමූල්‍යකරණ අවශ්‍යතාව සඳහා සක්‍රීය විසඳුම් සැපයීම අපේක්ෂා කෙරේ. ජංගම ගිණුමේ හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ මූලාශ්‍රය ලෙස දැනට වන විදේශීය ණය මත දැඩි ලෙස රඳා පැවතීම මැදිකාලීනව හා දිගුකාලීනව අඩු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන පූර්ණ විභවතාවකින් උපයෝජනය කිරීම අවශ්‍ය අතරම, මූල්‍ය ගිණුම වර්ධනය කිරීමට සහ විදේශීය අංශයේ ආරක්ෂණ ගොඩනැංවීම් සඳහා විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට හිතකර ආයෝජන පරිසරයක් නිර්මාණය කළ යුතුය.

- ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා හඳුන්වාදුන් ස්ථිර ක්‍රියාමාර්ග, වියදම් තාර්කිකකරණය කිරීම, සහ ණය කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම මගින් පිළිබිඹු වන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන රජයේ කැපවීම, මැදි කාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ සමස්ත වර්ධනයට හේතු වනු ඇත. නව දේශීය ආදායම් පනත නීතිගත කිරීම, බදු එකතු කිරීමේ ආයතන ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීම හා බදු පරිපාලනය සඳහා වඩාත් යහපත් භාවිතයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් බදු පදනම පුළුල් කිරීමටත්, බදු ක්‍රමය සරල කිරීමටත්, බදු නිදහස් කිරීම් තාර්කිකකරණය කිරීමට සහ බදු අනුකූලතාව වැඩි දියුණු කිරීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ක්‍රියාමාර්ග තුළින් මැදි කාලීනව රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 16 කින් පමණ වැඩි වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. වියදම් පිළිබඳ සැලකීමේ දී, සුබසාධන වැඩසටහන් වඩාත් හොඳින් ඉලක්කගත කිරීම, පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකකරණය කිරීම, රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට ඇති බලතල ශක්තිමත් කිරීම සහ අයවැය ක්‍රියාවලියේ විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මූලික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. මෙමගින්, මැදිකාලීනව අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ආයෝජන සඳහා ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5 න් 6 න් අතර ප්‍රමාණයක් රාජ්‍ය ආදායමෙන් වෙන් කිරීමට රජයට අවකාශ සැලසෙන නමුත්, පුනරාවර්තන වියදම් තවදුරටත් තාර්කිකකරණය කිරීම යෝග්‍ය වනු ඇත. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වර්තන

ගිණුමේ සහ ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තයක් පවත්වා ගනිමින් 2020 වනවිට අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 3.5 දක්වා අඩු කිරීමට රජය අපේක්ෂා කෙරෙයි. ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තය ඉහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රටේ සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව වැඩි දියුණු කරමින් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණය ද ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීමට අපේක්ෂිතය. එයට අමතරව, දිගු කාලීන මූල්‍ය ශක්‍යතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආරම්භක පියවර කිහිපයක් ගැනුණි.

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත ප්‍රවේශ වීම අපේක්ෂිත ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අතර, මෙම ක්‍රියාවලිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම සඳහා රජයේ කැපවීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. 2018 වසර සහ ඉදිරිය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් හා මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම මගින්, 2020 වසර වන විට නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයක් වෙත ගමන් කිරීමේ සිය අභිලාශය නිවේදනය කළේය. මෙම ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන අදියර අතරට, අවශ්‍ය නීතිමය ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම, ආයතනික හා තාක්ෂණික ශක්‍යතාව වර්ධනය කිරීම, මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය ඉහළ නැංවීම, මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණය ශක්තිමත් කිරීම, විනිමය අනුපාතිකයෙහි නම්‍යශීලීභාවය පවත්වාගැනීම, මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සහ මහජනතාවගේ හා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැනුම්වත්භාවය ඉහළ නැංවීම යනාදිය අයත් වේ. නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත ගමන් කිරීම නිවේදනය කිරීමෙන් අනතුරුව, මෙම අවශ්‍යතාවන් සපුරාලීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත්, මැදිකාලීන උද්ධමන ඉලක්කය පිළිබඳ එකඟතාවයකට ළඟා වෙමින් නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව ආයතනගත කිරීම සහ මුදල් නීති පනත සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන සංශෝධන ක්‍රියාත්මක කිරීම නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන වැදගත් සාධක ලෙස තවදුරටත් පවතී. අපේක්ෂිත පරිදි නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත ගමන් කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා රජයේ දැනට ක්‍රියාත්මක ආදායම් පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය පවත්වාගෙන

යෑම සඳහා තවදුරටත් කැපවී කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉදිරි දැක්මකින් යුතු රාමුවක් තුළ සිදු කරන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ගැලපුම් සමඟ, මැදිකාලීනව උද්ධමනය මැදි තනි අගයක මට්ටමේ පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, පෞද්ගලික අංශයේ වැඩි දායකත්වයක් සහිත ආර්ථික වර්ධනයකට පහසුකම් සැලසෙන පරිදි මුදල් සහ ණය ප්‍රසාරණය ප්‍රමාණවත් මට්ටම්වල පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙයි.

- අඩු ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයක් මධ්‍යයේ, මුදල්, රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ විදේශීය අංශවල පවතින ප්‍රතිපත්ති අවකාශය සීමා වීම හමුවේ ආර්ථිකයේ සමස්ත ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා උපකාරී වන විවක්ෂණශීලී, ස්ථාවර සහ දුරදර්ශී ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ග සමඟ පෞද්ගලික

අංශය මුල්කොට ගත් ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා පහසුකම් සැලසීම අවශ්‍ය වේ. රටේ සාර්ව ආර්ථික මූලධර්ම වැඩිදියුණු කරමින්, ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමේ වැදගත්කම මැනකාලීන අත්දැකීම් මගින් නැවතත් අවධාරණය කර ඇත. අත්‍යවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රමාද කිරීම තුළින් සිදුවනුයේ දේශීය හා විදේශීය අහිතකර බලපෑම් සඳහා ආර්ථිකය වැඩි වශයෙන් නිරාවරණය වීම මධ්‍යයේ, ශ්‍රී ලංකාව කලාපීය රටවල් අතර තවදුරටත් පසුගාමී ආර්ථිකයක් බවට පත් වීමය. එමනිසා, වඩා ඵලදායී ලෙස මානව හා භෞතික සම්පත් පූර්ණ වශයෙන් උපයෝජනය වන ඉහළ මැදි ආදායම් ආර්ථිකයක් දක්වා ශ්‍රී ලංකාවට ඉදිරියට යෑම සඳහා, එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ විනිවිදභාවයකින් යුතු රාමුවක් යටතේ කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

1